

МІНІСТЕРСТВО ЕНЕРГЕТИКИ ТА ВУГІЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

01601, м. Київ, вул. Хрещатик, 30, тел. (044) 206-38-44, факс (044) 531-36-92
E-mail: kanc@mev.gov.ua, сайт: <http://mpe.kmu.gov.ua>, код згідно з ЄДРПОУ 37471933

На № _____ від _____

Народному депутату України
Мельничуку І.І.

Шановний Іване Івановичу!

Про надання інформації

На виконання доручення Прем'єр-міністра України Гройсмана В.Б. від 02.10.2018 № 38301/1/1-18 до листа Голови Верховної Ради України Парубія А.В. від 21.09.2018 № 11/10-482 Міністерство енергетики та вугільної промисловості України спільно з НКРЕКП розглянуло Ваш депутатський запит від 18.09.2018 № 229/09-110 до листа-прохання релігійної громади УПЦ КП парафії св. Миколая щодо облаштування комерційних вузлів обліку природного газу засобами дистанційної передачі даних, оголошений на засіданні Верховної Ради України 21.09.2018, і повідомляє.

Дистанційна передача даних регулюється пунктом 4 постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП або Регулятор) від 30.09.2015 № 2494 «Про затвердження Кодексу газорозподільних систем», зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 06.11.2015 за № 1379/27824 (далі – Кодекс ГРМ), та главою 3 розділу X Кодексу ГРМ.

З метою удосконалення системи комерційного обліку природного газу, підвищення рівня достовірності вимірювання об'єму природного газу комерційними вузлами обліку в газорозподільних системах та для забезпечення належної організації добового балансування на ринку природного газу України Оператори ГРМ та їх суміжні суб'єкти ринку природного газу, зокрема споживачі повинні здійснювати відповідні заходи з організації та облаштування комерційних вузлів обліку природного газу засобами дистанційної передачі даних.

Необхідно зазначити, що НКРЕКП затвердило Кодекс ГРМ за результатами консультацій із суб'єктами ринку природного газу відповідно до статті 41 глави 5 Закону України «Про ринок природного газу». Отже, роз'яснення положень Кодексу ГРМ відноситься до повноважень НКРЕКП.

Відповідно до Положення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29.03.2017 № 208, Міненерговугілля формує та забезпечує реалізацію державної політики в нафтогазовому комплексі, однак питання взаємодії споживачів

Міністерство енергетики та вугільної
промисловості України
№НД/1-31-2393 від 19.10.2018

31

ВХ. №

219135

230116

И

з підприємствами, які надають послуги у сфері газопостачання, не належать до компетенції Міністерства. Міненерговугілля не має функцій контролюючого органу, не уповноважено визначати правомірність дій суб'єктів господарювання та не має важелів впливу на них.

Разом з тим, відповідно до пункту 3 частини 1 статті 17 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», для ефективного виконання завдань державного регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг Регулятор розробляє та затверджує нормативно-правові акти, зокрема: кодекси систем передачі та розподілу електричної енергії, газотранспортної та газорозподільних систем, кодекси газосховищ та установки LNG, підготовлені операторами, та ініціює внесення змін до них.

Крім того, відповідно до підпункту 2 пункту 3 Положення про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, затвердженого Указом Президента України від 10.09.2014 № 715/2014, одним із основними завдань НКРЕКП є: збалансування інтересів суб'єктів господарювання, споживачів і держави.

За інформацією НКРЕКП, отримання в Оператора ГРМ технічного завдання на проектування, організації та облаштування засобів дистанційної передачі даних на комерційному вузлі обліку здійснюється безоплатно.

Разом з тим, оскільки роботи з облаштування комерційних вузлів обліку засобами дистанційної передачі даних належать до конкурентного ринку, споживачі самостійно здійснюють закупівлю необхідного обладнання та обирають виконавця робіт з облаштування комерційних вузлів обліку засобами дистанційної передачі.

Отже, вартість таких робіт та порядок проведення розрахунків за них є договірними та визначаються між споживачем та відповідною монтажно-будівельною організацією.

Таким чином, заходи з забезпечення облаштування засобами дистанційної передачі даних власних комерційних вузлів обліку здійснюються за рахунок їх власників з урахуванням відомостей щодо власності на такі комерційні вузли обліку, наведені в актах розмежування балансової належності та експлуатаційної відповідальності сторін, що є невід'ємною частиною Типового договору розподілу природного газу, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2498, зареєстрованою в Міністерстві юстиції 06.11.2015 за № 1384/27829.

Відповідно до рекомендацій НКРЕКП, з метою запровадження єдиного підходу до облаштування комерційних вузлів обліку природного газу споживачів засобами дистанційної передачі даних, на веб-сторінках операторів газорозподільних систем в мережі Інтернет було розміщено уніфіковані вимоги щодо: протоколу передачі даних; каналів зв'язку, які будуть застосовуватись для зчитування та передачі даних з комерційного вузла обліку; апаратного та програмного інтерфейсу лічильників; спільного використання введених в експлуатацію засобів дистанційної передачі даних, встановлених на комерційному вузлі обліку та інших загальних вимог щодо облаштування засобів дистанційної передачі даних на комерційному вузлі обліку.

При цьому звертаємо увагу, що віднесення витрат на облаштування комерційних вузлів обліку газу засобами дистанційної передачі даних до операційних витрат газорозподільного підприємства призведе до суттєвого зростання тарифів на послуги розподілу природного газу, що створить додаткове

фінансове навантаження на всіх споживачів природного газу України, у тому числі побутових, а також тих, які станом на сьогодні виконали вимоги чинного законодавства та за власний рахунок забезпечили організацію та облаштування на власних комерційних вузлах обліку засобів дистанційної передачі даних.

Одночасно повідомляємо, що НКРЕКП здійснює аналіз проблемних питань, які виникають на ринку природного газу, та опрацьовує можливі способи їх вирішення, зокрема шляхом удосконалення нормативно-правових актів НКРЕКП.

Так, на підставі аналізу результативності дії нормативно-правових актів НКРЕКП, зокрема Кодексу ГРМ та Типового договору, Регулятором було виявлено деякі проблемні аспекти, які можливо усунути шляхом внесення відповідних змін.

У зв'язку із зазначеним, керуючись положеннями статті 17 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» з метою удосконалення положень Кодексу ГРМ та Типового договору, оптимізації нормативно-правової бази, а також забезпечення захисту прав споживачів природного газу НКРЕКП було прийнято постанову від 12.07.2018 № 691 «Про затвердження Змін до постанови НКРЕКП від 30 вересня 2015 року № 2494 та внесення змін до Типового договору розподілу природного газу», яка набрала чинності 26.07.2018.

Відповідно до положень пункту 2 глави 3 розділу Х Кодексу ГРМ (із змінами, внесеними постановою НКРЕКП від 12.07.2018 № 691) у випадку надання власником комерційного вузла обліку Оператору ГРМ гарантійного листа (безумовного, безвідкличного), в якому такий власник письмово підтвердить свої зобов'язання у визначений ним строк, але не пізніше 01 травня 2019 року, облаштувати комерційний вузол обліку засобами дистанційної передачі даних, Оператор ГРМ протягом визначеного строку не має права застосовувати до власника комерційного вузла обліку заходи з обмеження (припинення) передачі та/або розподілу природного газу на його об'єкт.

Таким чином, операторам ГРМ заборонено застосовувати заходи з обмеження (припинення) розподілу природного газу на об'єкт споживача у разі надання споживачем гарантійного листа з підтвердженням зобов'язання облаштувати комерційний вузол обліку засобами дистанційної передачі даних не пізніше 01.05.2019.

При цьому надаємо копію відповіді НКРЕКП по суті порушеного питання (лист від 11.10.2018 № 9275/16/7-18).

Додаток: на 6 арк.

З повагою
Міністр

І. Насалик

УКРАЇНА

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

вул. Смоленська, 19, м. Київ, 03057, тел./факс: (044) 277-30-47, тел.: (044) 204-48-27
e-mail: box@nerc.gov.ua, веб-сайт: www.nerc.gov.ua

Національна комісія, що здійснює державне
регулювання у сферах енергетики та
комунальних послуг

№ 9275/16/7-18 від 11.10.2018

**Міністерство енергетики та вугільної
промисловості України**

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП), у зв'язку з дорученням Прем'єр-міністра України В. Гройсмана від 02.10.2018 № 38301/1/1-18 до листа Голови Верховної Ради України від 21.09.2018 № 11/10-482 розглянула запит народного депутата України Мельничука І. І. від 18.09.2018 № 229/09-110, оголошений на засіданні Верховної Ради України 21.09.2018, та повідомляє, що зазначений депутатський запит було надіслано безпосередньо до НКРЕКП листом Голови Верховної Ради України від 21.09.2018 № 11/10-483.

Відповідь з питань, порушених у зазначеному депутатському запиті, було надано народному депутату України Мельничуку І. І. листом НКРЕКП від 11.10.2018 № 9244/16/7-18 (копія додається).

Додаток: на 5 арк. у 1 прим.

Голова НКРЕКП

О. Кривенко

УКРАЇНА

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

вул. Смоленська, 19. м. Київ, 03057. тел./факс: (044) 277-30-47. тел.: (044) 204-48-27
e-mail: box@necr.gov.ua. веб-сайт: www.necr.gov.ua

11.10.2018

№ 9274/16/7-18

на №

**Народному депутату України
Мельничуку І. І.**

вул. Михайла Грушевського, 5, м. Київ, 01008

Шановний Іване Івановичу!

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП, -Регулятор), розглянула Ваш депутатський запит від 18.09.2018 № 229/09-110, оголошений на засіданні Верховної Ради України 21.09.2018 та надісланий до НКРЕКП листом Голови Верховної Ради України А. Парубія від 21.09.2018 № 11/10-483, щодо облаштування комерційних вузлів обліку природного газу засобами дистанційної передачі даних, та в межах компетенції повідомляє.

З 01 жовтня 2015 року правові засади функціонування ринку природного газу України, заснованого на принципах вільної конкуренції, належного захисту прав споживачів та безпеки постачання природного газу, а також здатного до інтеграції з ринками природного газу держав – сторін Енергетичного Співтовариства, у тому числі шляхом створення регіональних ринків природного газу, визначаються Законом України «Про ринок природного газу» (далі – Закон).

Закон є ключовим документом, що встановлює на українському ринку природного газу європейські норми, визначені в Третньому енергетичному пакеті, зокрема в Директиві 2009/73/ЄС Європейського Парламенту та Ради Європейського Союзу стосовно спільних правил для внутрішнього ринку природного газу та Регламенті 715/2009 Європейського Парламенту та Ради Європейського Союзу про умови доступу до мереж передачі природного газу.

На виконання вимог Закону постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2494 (далі – Постанова) було затверджено Кодекс газорозподільних систем, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 06.11.2015 за № 1379/27824 (далі – Кодекс ГРМ), який визначає взаємовідносини оператора газорозподільних систем із суб'єктами ринку природного газу, а також правові,

3074813

технічні, організаційні та економічні засади функціонування газорозподільних систем.

При цьому при державній реєстрації Постанова та Кодекс ГРМ пройшли правову експертизу в Міністерстві юстиції України на відповідність їх положень Конституції та чинному законодавству України.

Згідно з положеннями пункту 4 Постанови власникам комерційних вузлів обліку природного газу (крім комерційних вузлів обліку, які встановлені на об'єктах побутових споживачів) необхідно забезпечити облаштування засобами дистанційної передачі даних власні комерційні вузли обліку:

річний обсяг обліку природного газу яких перевищує 3 млн м^3 – протягом півроку з дня набрання чинності цією постановою;

річний обсяг обліку природного газу яких від 1 млн м^3 до 3 млн м^3 – протягом одного року з дня набрання чинності цією постановою;

річний обсяг обліку природного газу яких від 100 тис. м^3 до 1 млн м^3 – протягом одного року та шести місяців з дня набрання чинності цією постановою;

річний обсяг обліку природного газу яких від 10 тис. м^3 до 100 тис. м^3 – протягом двох років з дня набрання чинності цією постановою;

річний обсяг обліку природного газу яких менше 10 тис. м^3 – протягом двох років та шести місяців з дня набрання чинності цією постановою.

Відповідно до положень глави 3 розділу X Кодексу ГРМ з метою удосконалення системи комерційного обліку природного газу, підвищення рівня достовірності вимірювання об'єму природного газу комерційними вузлами обліку в газорозподільних системах та для забезпечення належної організації добового балансування на ринку природного газу України Оператори ГРМ та їх суміжні суб'єкти ринку природного газу, зокрема споживачі, повинні здійснювати відповідні заходи з організації та облаштування комерційних вузлів обліку природного газу засобами дистанційної передачі даних.

Таким чином, власники комерційних вузлів обліку (крім побутових споживачів зі споживанням до 0,01 млн м^3 куб.) зобов'язані в установленому законодавством порядку забезпечити організацію та облаштування на власних комерційних вузлах обліку засобів дистанційної передачі даних.

Разом з тим згідно з пунктом 3 глави 3 розділу X Кодексу ГРМ організація та облаштування комерційних вузлів обліку засобами дистанційної передачі даних здійснюється у такому порядку:

отримання в Оператора ГРМ технічного завдання на проектування організації та облаштування засобів дистанційної передачі даних на комерційному вузлі обліку;

розробка на підставі технічного завдання Оператора ГРМ робочого проекту з організації та облаштування системи дистанційної передачі даних на комерційному вузлі обліку та його погодження Оператором ГРМ;

закупівля необхідного обладнання, монтаж засобів дистанційної передачі даних, налагодження каналів зв'язку і передачі даних та перевірка достовірності переданих (зчитаних) даних до Оператора ГРМ;

прийняття в експлуатацію засобів дистанційної передачі даних на комерційному вузлі обліку за участі Оператора ГРМ, що має підтверджуватися відповідним актом введення в експлуатацію.

Окремо звертаємо увагу, що відповідно до рекомендацій НКРЕКП, з метою запровадження єдиного підходу до облаштування комерційних вузлів обліку природного газу споживачів засобами дистанційної передачі даних на веб-сторінках операторів газорозподільних систем у мережі Інтернет було розміщено уніфіковані вимоги щодо: протоколу передачі даних; каналів зв'язку, які будуть застосовуватись для зчитування та передачі даних з комерційного вузла обліку; апаратного та програмного інтерфейсу лічильників; спільного використання введених в експлуатацію засобів дистанційної передачі даних, встановлених на комерційному вузлі обліку, та інших загальних вимог щодо облаштування засобів дистанційної передачі даних на комерційному вузлі обліку.

За наявною в НКРЕКП інформацією, отримання в Оператора ГРМ технічного завдання на проектування організації та облаштування засобів дистанційної передачі даних на комерційному вузлі обліку здійснюється безоплатно.

Разом з тим, оскільки роботи з облаштування комерційних вузлів обліку засобами дистанційної передачі даних належать до конкурентного ринку, споживачі самостійно здійснюють закупівлю необхідного обладнання та обирають виконавця робіт з облаштування комерційних вузлів обліку засобами дистанційної передачі даних.

Отже, вартість таких робіт та порядок проведення розрахунків за них є договірними та визначаються між споживачем та відповідною монтажно-будівельною організацією.

Таким чином, заходи з забезпечення облаштування засобами дистанційної передачі даних власних комерційних вузлів обліку здійснюються за рахунок їх власників з урахуванням відомостей щодо власності на такі комерційні вузли обліку, наведені в актах розмежування балансової належності та експлуатаційної відповідальності сторін, що є невід'ємною частиною Типового договору розподілу природного газу, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2498 (далі – Типовий договір).

При цьому Оператор ГРМ також за власний рахунок здійснює організацію та облаштування комерційних вузлів обліку засобами дистанційної передачі даних, які є власністю Оператора ГРМ. У цьому випадку Споживачі не мають права відмовити Оператору ГРМ у здійсненні таких заходів.

Варто зазначити, що Регулятором постійно здійснюються заходи, направлені на вдосконалення положень актів вторинного законодавства, прийнятих на виконання вимог Закону України «Про ринок природного газу», з урахуванням норм Директив та Регламентів Європейського Союзу.

Так, з метою імплементації Регламенту (ЄС) № 312/2014 від 26.03.2014 про запровадження Кодексу Мережі щодо балансування газу в газотранспортній системі (далі – Регламент ЄС № 312), який є частиною стандартних правил роботи на європейських ринках природного газу, Регулятором було розроблено та прийнято постанову НКРЕКП від 27.12.2017 № 1437 «Про затвердження Змін до деяких постанов НКРЕКП щодо

впровадження добового балансування на ринку природного газу та процедури розробки, подання і затвердження Плану розвитку газотранспортної системи на наступні 10 років».

Положення зазначеної постанови направлені на впровадження добового балансування на ринку природного газу, стимулювання постачальників самостійно врегульовувати власні небаланси, стимулювання розвитку оптового ринку газу, що значно збільшить привабливість українського газового ринку для енергетичних компаній та сприятиме швидкій інтеграції до європейського газового ринку.

Варто зазначити, що одним із важливих механізмів реалізації правил роботи відповідно до положень Регламенту ЄС № 312 є запровадження добового балансування на ринку природного газу.

При цьому засоби дистанційної передачі даних, встановлені (організовані) на комерційному або дублюючому вузлі обліку, забезпечать на безперервній основі можливість дистанційного доступу до зазначених вузлів обліку з метою зчитування (контролю) та передачі їх даних каналами зв'язку до оператора газорозподільної системи, що у свою чергу забезпечить достовірною інформацією про щодобове споживання при здійсненні заходів з добового балансування в рамках реалізації положень Регламенту ЄС № 312.

Крім цього, запровадження системи дистанційного зчитування показників лічильників відповідає вимогам статті 18 Закону та нормативно-правовим актам, прийнятим на виконання вимог зазначеного Закону.

Так, відповідно до положень частини четвертої статті 18 Закону держава заохочує впровадження новітніх систем, у тому числі апаратних засобів, обліку природного газу, зокрема тих, що забезпечують можливість споживача активно управляти власним споживанням.

При цьому звертаємо увагу, що віднесення витрат на облаштування комерційних вузлів обліку газу засобами дистанційної передачі даних до операційних витрат газорозподільного підприємства призведе до суттєвого зростання тарифів на послуги розподілу природного газу, що створить додаткове фінансове навантаження на всіх споживачів природного газу України, у тому числі побутових, а також тих, які станом на сьогодні виконали вимоги чинного законодавства та за власний рахунок забезпечили організацію та облаштування на власних комерційних вузлах обліку засобів дистанційної передачі даних.

Ураховуючи вищевикладене, вважаємо, що внесення запропонованих Вами змін до постанови НКРЕКП від 30.09.2015 № 2494 не сприятиме запровадженню добового балансування на ринку природного газу України та буде суперечити принципу недопущення дискримінації у діяльності Регулятора.

Одночасно повідомляємо, що НКРЕКП здійснює аналіз проблемних питань, які виникають на ринку природного газу, та опрацьовує можливі способи їх вирішення, зокрема шляхом удосконалення нормативно-правових актів НКРЕКП.

Так, на підставі аналізу результативності дії нормативно-правових актів НКРЕКП, зокрема Кодексу ГРМ та Типового договору, Регулятором було

виявлено деякі проблемні аспекти, які можливо усунути шляхом внесення відповідних змін.

У зв'язку із зазначеним, керуючись положеннями статті 17 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» з метою удосконалення положень Кодексу ГРМ та Типового договору, оптимізації нормативно-правової бази, а також забезпечення захисту прав споживачів природного газу НКРЕКП було прийнято постанову від 12.07.2018 № 691 «Про затвердження Змін до постанови НКРЕКП від 30 вересня 2015 року № 2494 та внесення змін до Типового договору розподілу природного газу», яка набрала чинності 26.07.2018.

Відповідно до положень пункту 2 глави 3 розділу X Кодексу ГРМ (із змінами, внесеними постановою НКРЕКП від 12.07.2018 № 691) у випадку надання власником комерційного вузла обліку Оператору ГРМ гарантійного листа (безумовного, безвідкличного), в якому такий власник письмово підтвердить свої зобов'язання у визначений ним строк, але не пізніше 01 травня 2019 року, облаштувати комерційний вузол обліку засобами дистанційної передачі даних, Оператор ГРМ протягом визначеного строку не має права застосовувати до власника комерційного вузла обліку заходи з обмеження (припинення) передачі та/або розподілу природного газу на його об'єкт.

Таким чином, операторам ГРМ заборонено застосовувати заходи з обмеження (припинення) розподілу природного газу на об'єкт споживача у разі надання споживачем гарантійного листа з підтвердженням зобов'язання облаштувати комерційний вузол обліку засобами дистанційної передачі даних не пізніше 01 травня 2019 року.

При цьому з метою поліпшення процедури встановлення засобів дистанційної передачі даних НКРЕКП надано рекомендації операторам газорозподільних систем щодо розміщення на веб-сторінках операторів газорозподільних систем у мережі Інтернет інформації про покрокову інструкцію з облаштування лічильників природного газу засобами дистанційної передачі даних; кошторис витрат на встановлення засобів дистанційної передачі даних, якщо встановлення здійснює оператор газорозподільних систем; зразок гарантійного листа та іншу необхідну інформацію.

З повагою
Голова НКРЕКП

О. Кривенко